

Mishnah Eruvin, chapter 2

משנה עירובין פרק ב

(1) Wells [which are situated in a public domain (and are no less than ten handbreadths deep and four handbreadths wide and are subsequently,) subject to the status of a private domain; when one would draw water from it and place it outside the well he would, in effect, be transferring from a private to a public domain,] may be provided for, with slats of wood [a proper enclosure, being unnecessary,] [rather he places] four corner pieces [or *deyomads*, each consisting of two upright boards of the prescribed measurements, with their ends joined at right angles to each other] that have the appearance of eight [single slats]; [so that each of the four sides of the well is screened at each of its two ends by a strip of wood of the prescribed size, and the space around it within the enclosure is thus converted into a private domain into which water from the well may be placed]. This is the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Meir ruled: Eight [slats that] have the appearance of twelve [must be set up], four being corner pieces [as above] and four single [slats, one between each two corner pieces]. Their height [must] be ten handbreadths, their width six, and their thickness [may be] any size whatsoever. Between them [there may be] as much [space as to admit] two teams of three oxen each [each ox is one and two third *amot* wide, times six = a total

רבנו עובדיה מברטנורא

א עושיין פסין לביראות. שברשות הרבים. לפי שהביראות רשות היחיד הן שעמוקים עשרה ואין יכולים למלאות מהן ולהוציא לרשות הרבים. ועושיין פסין, שיהיו הפסין עושיין [חלל] סביבות הבור רשות היחיד, וימלא ויוציא ויניח שם, ותכנס בהמתו כולה או ראשה ורובה וישקנה: **דיומדין.** שני עמודין. שכל עמוד מאלו הארבעה נראה כשנים. דיו בלשון יון שנים. וכשנועץ העמוד העשוי כשנים לפאת דרומית מערבית נמצא נוטה דפנו אחד למזרח ודפנו אחד לצפון, והשני לפאת מערבית צפופנית נוטה צדו אחד למזרח וצדו אחד לדרום, וכשנותן ארבעתן לארבע הפאות נמצא לכל רוח שתי אמות דופן, אמה כנגד אמה, והריחוק ביניהם: **וארבעה פשוטין.** באמצע נותן לכל רוח רוח רחב אמה ובזמן שאין בין פס לפס מאלו ארבעה דיומדין אלא עשר אמות או פחות מודה ר' מאיר דאין צריך לפסין פשוטין. ואם יש ביניהן יותר משלש עשרה אמה ושליש מודה רבי יהודה דצריך פשוטין. לא נחלקו אלא מעשר עד שלש עשרה אמה ושליש, דרבי מאיר אומר צריך פשוטים ורבי יהודה אומר אין צריך. והלכה כר' יהודה: **שתי רבקות של שלש שלש בקר.** שרוחב כל בקר ובקר אמתים פחות שלישי, נמצא רוחב שש בקר עשר אמות, וזהו הריחוק שיכול ליתן בין פס לפס לדברי ר' מאיר.

of ten *amot*]. This is the opinion of Rabbi Meir; but Rabbi Yehudah said: Of four [oxen each, i.e., a total of thirteen and one third *amot*, these teams being] tied together and not apart [this is a restriction. The space must not be wider than that, but there may be space enough for] one [team] to enter while the other goes out. [A

בקר, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, של ארבע ארבע, קשורות ולא מתרות, אחת נכנסת ואחת יוצאת: ב מותר להקריב לבאר, ובלבד שתהא פרה ראשה ורבה בפנים ושותה. מותר להרחיק כל שהוא, ובלבד שירבה בפסין: ג רבי יהודה אומר, עד בית סאתים. אמרו לו, לא אמרו בית סאתים אלא לגנה ולקרפף, אבל אם היה דיר או סחר. או

relaxation of the law: They need not be brought so closely together as to leave no room for them to move freely.]

(2) It is permitted to bring [the slats] close to the well [and make a small enclosure], provided a cow can be within [the enclosure, with] its head and the greater portion of its body, when drinking. [If the space is smaller, the drawing of water is forbidden on the Sabbath, since the cow might back out of the enclosure, and one might carry the bucket after her and thus, be guilty of carrying from a private into a public domain.] It is permitted to remove [the slats from the well] to any [distance] [and thus extend the space enclosed], provided one increases the slats [so that no gap in the enclosure is wider than ten cubits, according to Rabbi Meir, or thirteen and a third cubits, according to Rabbi Yehudah].

(3) Rabbi Yehudah says: [The enclosure may be only] as large as two *bet se'ah*; but they [the Rabbis] said to him, [The limit of] two *bet se'ah* was prescribed for [carrying in] a garden or a *karpaiif* [an enclosure for the storage of wood or the like outside a settlement] only, [since these are not made to serve as habitations], but if it [the enclosure] was a cattle pen, [which is shifted from place to place in

רבנו עובדיה מברטנורא

ואם יש רוחב יותר מזה צריך שירבה בפסין פשוטין: רבקות. לשון עגל מרבק (שמואל א כח): ר' יהודה אומר של ארבע ארבע. הן שלש עשרה אמה ושליש: קשורות ולא מותרות. דלא תימא בעין קשורות ולא קשורות ממש, להכי תנא אבל לא מותרות להחמיר ולמעט ריוח שבינתיים: אחת נכנסת ואחת יוצאת. רבקה אחת של בקר נכנסת ורבקה אחת יוצאת. ויש יותר רוחב משאילו היו שתיהן יוצאות או שתיהן נכנסות. וזו קולא היא. דלא בעינן מצומצמות כל כך: ב מותר להקריב לבאר. הפסין, ולעשות היקף קצר. ובלבד שיהא משפת הבאר עד בין הפסין כדי ראשה ורובה של פרה שהן שתי אמות. אבל בציר מהכי לא, שמא ימשך אחר פרתו ויוציא הדלי חוץ למחיצה: מותר להרחיק כל שהוא. לעשות היקף גדול כמו שלבו חפץ: ובלבד שירבה בפסין. דכל מה שירחיק מן הבור מרבה בריוח שבין הפסים. וצריך להרבות בפסין עד כדי שלא יהא בין פשוט לפשוט ובין פשוט לדיומדן יותר משלש עשרה אמה ושליש כדברי ר' יהודה שהלכה כמותו: ג רבי יהודה אומר עד בית סאתים. לא יעשה היקף גדול לבאר אלא עד בית סאתים: לגינה ולקרפף. שאין הקיפן לדירה:

the fields, its main purpose being the fertilization of the fields by manure, for the respective spots on which it is set up, or] a corral, [for holding cattle within the city, or] a backyard, or a courtyard [which may be regarded as an enclosure for human habitation], it may be [as big as] five or even ten *bet kor*, and [since the water of a well may

מְקַצָּה או חָצֵר, אֶפְלוּ בֵּית הַמִּשְׁתְּ כוּרִין, אֶפְלוּ בֵּית עֲשָׂרַת כוּרִין, מֵתָר. וּמֵתָר לְהַרְחִיק כָּל שְׁהוּא, וּבִלְבָד שִׁירְבָה בַּפְּסִין: דְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הִיתָה דְרֹךְ הָרִבִּים מִפְּסַקְתָּן, יִסְלַקְנָה לְצַדְדֵינָן. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אֵינּוּ צָרִיךְ. אֶחָד בּוֹר הָרִבִּים, וּבְאֵר הָרִבִּים, וּבְאֵר הַיְחִיד, עוֹשִׂין לָהֶן פְּסִין, אֲבָל לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׂין לוֹ מִחֻצָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, דְּבָרֵי

be used for human beings as well as for cattle, the enclosure around it, therefore, assumes the nature of a human habitation, which has the greater area.] It is permitted to remove [the slats from the well to] any distance, provided one increases the number of the slats [proportionately].

(4) Rabbi Yehudah rules: If a public road cuts through them [the boards forming the enclosure around a well], it should be diverted to one side; [otherwise, the validity of the enclosure as a private domain, is impaired]; but the Sages rule: This is not necessary. [The dispensation of] slats [of wood] may be provided for a public cistern, a public well, and for a private well. However, for a private cistern [one may not rely on slats, since the water might be used up and the fact might escape the individual's attention, and he would, thus, continue to use the enclosure as a private domain, though it had lost this status, on account of the disappearance of the water. (In the case of a well, no provision was necessary against the remote possibility of its drying up, while in the case of a public cistern, the people would remind one another of the absence of the water, should it ever all be used up) rather,] a partition of ten handbreadths high must be provided [for the private cistern]; this is the opinion of Rabbi Akiva. Rabbi

רבנו עובדיה מברטנורא

קִרְפָּף. הִיקָף גָּדוֹל חוּץ לְעֵיר לְהַכְנִיס שָׁם עֲצִים לְאוֹצֵר: דִּיר. שֶׁל בְּהֵמוֹת שְׁעוֹשִׂין בְּשָׂדוֹת, הַיּוֹם כֹּאן וּלְמֹחָר כֹּאן, כְּדִי לְזַבְּלָהּ בְּגַלְלֵי בְּהֵמָה: סָחַר. הִיקָף מִחֻצָּה לְבֵהֵמוֹת הָעִיר. וְאֵית דְּגָרְסֵי סָהַר, בֵּית הָאֶסְרוֹרִים: חָצֵר. מְקוֹם מְגוּלָה שֶׁלִּפְנֵי הַבָּתִּים: מוֹקְצָה. רָחֲבָה שֶׁאֲחֵרֵי הַבָּתִּים, דְּכָל הַנִּי הִקִּיפֵן לְדִירָה הוּא וְהֵנִי פְּסֵי בִירָאוֹת נְמִי הוֹאִיל וּמִיִּמֵיהֶן רֵאוּיוֹת לְשֵׁנִית אָדָם תְּשַׁמֵּשׁ מֵעֲלִיוֹתָא הוּא: וּמוֹתָר לְהַרְחִיק כָּל שְׁהוּא. כְּלוֹמַר כִּשְׁם שְׁכַל אֱלוֹ שְׁהוֹקְפוֹ לְדִירָה אֶפְלוּ גְדוּלִים עַד עֲשָׂרָה כוּרִים מוֹתָר לְטַלְטֵל בְּהֵם, כִּךְ מוֹתָר לְהַרְחִיק הִיקָף שֶׁל פְּסֵי בִירָאוֹת כָּל מֵה שֶׁלְבוּ חֶפֶץ. וְכֵן הִלְכָה: דְּאִם הִיתָה דְרֹךְ הָרִבִּים. דְּרֹךְ שְׂרָבִים בּוֹקְעִים בְּהַ מִפְּסַקֵת בֵּין הַפְּסִים: יִסְלַקְנָה לְצַדְדֵינָם. מִחוּץ לַפְּסִים שֶׁלֹא יִהְיוּ הָרִבִּים מֵהִלְכִים בֵּין הַפְּסִים דְּמִשּׁוֹ לְהוֹ כְּרִשׁוֹת הָרִבִּים וּמִבְטָלִים הַמִּחֻצָּה. וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

Yehudah ben Bava rules: [The dispensation of] slats [of wood] may be set up around a public well only [because, a) its flow is constant and b), people would remind one another of the absence of the water], while for the others [where only one of the options in the preceding note is applicable], a partition ten handbreadths in height must be provided.

(5) Rabbi Yehudah ben Bava further ruled: It is permitted to move objects [on the Sabbath] in a garden or a

karpaif whose [area does not exceed] seventy cubits and a fraction [namely, two thirds of a cubit] by seventy cubits and a fraction and which are surrounded by a wall ten handbreadths high, provided there is in it a watchman's hut or a dwelling place [so that the enclosure surrounding the garden or *karpaif* may be regarded as put up for dwelling purposes], or it is near to a town [in which the owner lives. Being near to his residence he would frequently use it, and consequently, it may be regarded as a dwelling place]. Rabbi Yehudah says: Even if it contained only a cistern, a ditch [for water storage], or a cave [for shade (Rabbeinu Yehonoson)] it is permitted to move objects [on the Sabbath] within it. Rabbi Akiva says: Even if the garden or *karpaif* contained none of these, it is permitted to move objects [on the Sabbath] within it, provided its area [does not exceed] seventy cubits and a fraction [two thirds of a cubit] by seventy cubits

רבי עקיבא. רבי יהודה בן בבא אומר, אין עושין פסין אלא לבאר הרבים בלבד, ולשאור עושין תגורה גבוהה עשרה טפחים: ה ועוד אומר רבי יהודה בן בבא, הגנה והקפף שהן שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים, מקפת גדר גבוה עשרה טפחים, מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא בה שומירה או בית דירה, או שתהא סמוכה לעיר. רבי יהודה אומר, אפלו אין בה אלא בור ושית ומערה, מטלטלין בתוכה. רבי עקיבא אומר, אפלו אין בה אחת מכל אלו, מטלטלין בתוכה, ובלבד שיהא בה שבעים אמה

רבנו עובדיה מברטנורא

בור הרבים. אי פסקי מיא מדברי אהרדי שלא התירו פסי ביראות אלא שיהיו המים מצויין לבהמות עולי רגלים וכל זמן שאין שם מים אין לפסין תורת מחיצה: **באר היחוד.** נמי שרי דבאר מים חיים הן ולא פסקי מיא: **לבאר הרבים.** דאיכא תרתי למעליותא. וכן הלכה. ואין מותר למלאות מים להוציא מן הבאר על ידי פסי ביראות אלא כדי להשקות בהמתן של עולי רגלים ובארץ ישראל בלבד, אבל להוציא מים כדי לשתות האדם עצמו, אסור, אלא יורד לבור ושותה או עושה מחיצה גבוהה עשרה טפחים: ה ועוד אומר רבי יהודה בן בבא. משום דאמר חדא לחומרא גבי פסין דאמר אין עושין אותן אלא לבאר הרבים והשתא קאמר חומרא אחריתא דאף במוקף לדירה לא שרי טפי מבית סאתים, משום הכי תנא ועוד: **שומירה.** סוכת שומרים. דאע"ג דהוקף לדירה, בית סאתים הוא דשרי, טפי לא: **סמוכה לעיר.** דהואיל וקרובה לביתו דעתו להשתמש בה תמיד וכמוקף לדירה דמי: **ובלבד שיהא בא שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים.** ולא יותר. ותנא קמא נמי דלעיל

and a fraction. Rabbi Eliezer says: If its length exceeded its breadth even by a single cubit, it is not permitted to move any objects within it [even though the area does not exceed the prescribed seventy and a fraction

וְשִׁירִים עַל שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, אִם הָיָה אַרְכָּה יָתֵר עַל רְחִבָּה אֶפְלוּ אַמָּה אַחַת, אִין מְטַלְטְלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, אֶפְלוּ אַרְכָּה פִּי שְׁנַיִם בְּרַחֲבָה, מְטַלְטְלִין בְּתוֹכָהּ:

squared. In a case where the enclosure around it was not made for dwelling purposes, only in a square *karpaif* or garden was carrying permitted]. Rabbi Yose says: Even if its length is twice its breadth [as long as it is within the prescribed total area size], it is permitted to move objects within it.

רבנו עובדיה מברטנורא

דאמרו לו לא אמרו בית סאתים אלא לקרפף ולגינה אבל אם היה דיר או סהר או חצר וכו' כרבי עקיבא קאמר דהיכא דאיכא בית דירה אפילו טובא נמי, וכשלא הוקף לדירה בית סאתים. ומאי בינייהו אמרינן בגמרא דאיכא בינייהו דבר מועט שבית סאתים יותר על שבעים אמה ושיריים רבועים, ותנא קמא שרי בבית סאתים שלמים, ולרבי עקיבא שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים ותו לא. וכיצד ידענו דבית סאתים יותר על שבעים אמה ושיריים רבועים. דהא אמרינן בגמרא וכמה הן סאתים, כחצר המשכן, וחצר המשכן כתיב ביה (שמות כז) אורך החצר מאה באמה ורוחב חמשים בחמשים, ודרשינן מאי חמשים בחמשים, אמרה תורה, טול חמשים שארכו יתר על רחבו, וסבב חמשים הנותרים, לשיעור שבת, דהוה להו שבעים אמה וארבעה טפחים מרובעים. כיצד, עשה מהם חמש רצועות של עשר אמה ורחב ארבע חמשים, תן אחת למזרחה ואחת למערבה, הרי רחבה שבעים וארכה חמשים, שים אחת לדרום ואחת לצפון, הרי שבעים על שבעים אלא שהקרנות פגומים לכל קרן וקרן עשר על עשר מפני התוספת שהוספת, טול מן הרצועה החמישית ארבע חתיכות של עשר על עשר ושים לארבע קרנות ונתמלאו, טול עשר על עשר הנותרים שהם ששים טפחים על ששים טפחים ועשה אותן רצועות של שני טפחים, הרי שלשים רצועות אורך כל אחת עשר אמות, שהן שלש מאות אמה, תן שבעים לכל רוח, הרי שבעים אמות וארבעה טפחים על שבעים אמות וארבעה טפחים אלא שהקרנות פגומים טפחיים על טפחיים, ונשארו בידך עשרים אמה, טול מהם שמונה טפחים ושים לקרנות ונתמלאו, ונשארו בידך שמונה עשרה אמות וארבעה טפחים אורך ברוחב טפחיים והיינו דבר מועט, שאם באת לחלקן ולהקיף אין מגיע תוספת לרוחב שני שלישי אצבע דהא בעי למעבד מינה רצועות של רפ"ג אמות אורך להקיף הארבע רוחות. כך מצאתי פירוש שיטה זו בפירושי רש"י ונכון הוא. והרמב"ם בקש חשבונות רבים ולא ירדתי לסוף דעתו. ובמה שאמר רבי עקיבא אפילו אין בה אחת מאלו מטלטלים בתוכה, הלכתא כוותיה. אבל במאי דפליג אחכמים דאמרו לו דלעיל וסבר דשבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים ותו לא, בהא הלכה כחכמים, דבבית סאתים כחצר המשכן שרי, שהוא דבר מועט יותר על שבעים אמה ושיריים רבועים: **אם היתה ארכה יתר על רחבה.** ואף על גב דמיעט רחבה והוסיף על ארכה ואין בכלולה אלא בית סאתים, אין מטלטלין, דמרובע הוא דשרו רבנן היכא דלא הוקף לדירה. והלכה כר' יוסי דפליג אדרבי אליעזר ולא בעי

(6) Rabbi Il'ai [referring to the size of a garden or *karpaif*] says: I heard from Rabbi Eliezer, Even if it is as large as a *bet kor*. I, likewise, heard from him that [tenants, in houses opening into a shared courtyard, are prohibited by Rabbinic decree to carry from the houses to the courtyard, unless an *eruv hatzeirot* is made and] if one of the tenants of a courtyard forgot to join in the *eruv* [and on the Sabbath he renounced to the other tenants his share in the courtyard (and therefore, automatically, the ownership of his house as well), so as to permit carrying within the courtyard to the others], he is forbidden to take any object in or out of his house [through the common courtyard, since by doing so, he is, in effect, once again reclaiming his ownership, thereby negating his previous renunciation]. However, the others are permitted [to carry to and from his house]. I, likewise, heard from him that people may fulfill their duty [of eating *maror*] on Pesah by eating *akravnin* [a type of vine]. When, however, I went around among all his disciples seeking fellow students [who might corroborate the three statements he made in the name of their master], I found none [they disagreed with him, maintaining that the master gave different rulings].

ו אמר רבי אלעאי, שמעתי מרבי אליעזר, ואפלו היא כבית כור. וכן שמעתי ממנו, אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב, ביתו אסור מלהכניס ומלהוציא לו, אבל להם מתר. וכן שמעתי ממנו, שיוצאין בעקר בנין בפסח. וחרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר, ולא מצאתי:

רבנו עובדיה מברטנורא

מרובעות: ו אפילו היא כבית כור. אפלוגתא דלעיל קאי אגינה וקרפף: אנשי חצר ששכח אחד מהם ולא עירב. ולמחר ביטל רשות חצרו לחביריו. שהיה אסור עליהן מלהוציא מבתיהן לחצר, שהחצר רשות כולן וחלקו אסור עליהן. הואיל וביטל רשות חצרו ביטל אף רשות ביתו אע"פ שלא פירש, ונעשה אורח אצלם, לפיכך אף ביתו מותר להם, אבל אסור לו להכניס ולהוציא מביתו לחצר אע"פ שהוא מותר להכניס ולהוציא מבתיהם לחצר כשאר כל אדם הנכנס לבית חבירו שמותר לו להוציא מבית חבירו לחצר דהא רשותא דחד הוא, מכל מקום מביתו אסור הוא להוציא. ולא אמרינן כיון דבטל להו רשות ביתו הרי ביתו כבתיהם, דבשעה שמוציא מביתו לחצר חוזר ומחזיק ברשותו הוא ואסור עליהן, כדתנן בהדר עם הנכרי [לקמן בפרק ו' משנה ד'] מי שנתן רשותו וחוזר והוציא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אסור: שיוצאין בעקר בנין בפסח. משום מרור. ועקר בנין, ירק שעלין שלו דומות לעקרב. ואני שמעתי סייב הגדל סביבות הדקל: ובקשתי לי חבר. לשלשה דברים הללו אם שמע מפיו, ולא מצאתי. ואין הלכה כאחת מהן. דגבי גינה וקרפף לא שרי טפי מבית סאתים. ואנשי חצר ששכח אחד מהם ולא עירב וביטל רשותו ולא ביטל ביתו אף להם אסור ביתו, אבל מבתיהם לחצר מותר. ועקר בנין לאו מרור הוא ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח: